

Olasılık Teorisi ve İstatistik - Örgün Yılıçi Sınavı

İstanbul Üniversitesi Bilgisayar Mühendisliği Bölümü - Güz 2016

4.Kasım.2016

LÜTFEN OKUYUN: Bu sınavın süresi 75 dakikadır. Lütfen soruları TÜRKÇE kısa ve anlaşılır olarak cevaplayınız. **Anlaşılmayan, muğlak ifadeler kullanmak**, kötü yazı yazmak notunuza negatif olarak etki edecektir. Sınavda 1 adet hesap makinesi ve her iki yüzüne notlarınızı el yazınızla yazdığınız fotokopi/printout olmayan, üstüne isminiz ve numaranız yazılı 1 adet A4 sayfası kullanabilirsiniz. A4 kağıdı olmayanların durumu gözetmene bildirmesi gerekmektedir. Bunların dışında her türlü defter, kitap, notlar, sözlük ve elektronik sözlük yasaktır. Materyalin paylaşılması yasaktır. **Hesap makinesi ve silgi paylaşmak kopya sayılacaktır!** Bilgisayar, PDA, cep telefonu türünden elektronik cihazlar kullanmak yasaktır. Soruları çözmeye başlamadan lütfen okuyun. Soru kağıtlarını ve A4 formül kağıtlarınızı çıkarken kağıdınızla beraber teslim ediniz. Bu sınavda toplam 100 puanlık soru vardır. **SINAVDA KOPYA ÇEKENLER, KOPYA VERENLER VE BUNLARA TEŞEBBÜS EDENLER SINAVDAN "0" ALACAKTIR VE DEKANLIĞA ŞİKAYET EDİLECEKLERDİR!** Başarılar. (Mustafa Dağtekin)

Kullanışlı Formüller ($\beta \in \mathbb{R}^+$, $\beta < 1$)

$$\sum_{n=k}^{\infty} \beta^n = \frac{\beta^k}{1-\beta} \quad \sum_{n=1}^{\infty} n\beta^n = \frac{\beta}{(1-\beta)^2} \quad \sum_{n=0}^{M-1} \beta^n = \frac{1-\beta^M}{1-\beta} \quad \sum_{n=1}^{\infty} n^2 \beta^n = \frac{\beta(\beta+1)}{(1-\beta)^3}$$

S1: Bir AYRIK RASGELE DEĞİŞKEN, $\mathbf{X}$ 'in "*Olasılık Kütle Fonksiyonu*" aşağıdaki gibidir. Verilen soruları cevaplayınız. Hesaplarınızda en az 4 ondalık basamak hassasiyet olmalıdır.

$$f(x) = \begin{cases} 0 & , \quad x < 0 \\ \alpha 4^{-x} & , \quad x \geq 0 \end{cases} \quad | \quad x \in \mathbb{Z}$$

Aşağıdaki soruları cevaplayınız.

- (a) (10 p) $\alpha = 0.75$ olması gerektiğini gösteriniz.
- (b) (15 p) $\mathbf{X}$ 'in "*Birikimli Dağılım Fonksiyonu*"nu bulunuz.
- (c) (15 p) $\mathbf{X}$ 'in "*Beklenen Değer*"ini hesaplayınız.
- (d) (15 p) $\mathbf{X}$ 'in "*Varyans*"ını ve "*Standart Sapma*"sını hesaplayınız.
- (e) (10 p) $\mathbf{X}$ 'in bir fonksiyonu, $h(X) = X^2 + 3X - 1$ verilmişse, $E[h(X)]$ 'i hesaplayınız.

S2: Bir fabrikada bir malzeme eski bir makina ile yeni bir makinadan biri kullanılarak üretiliyor. Eski makina ile üretilen malzemelerin bozuk olma ihtimali α , yeni makina ile üretilen malzemelerin bozuk olma ihtimali β 'dir. Bir malzemenin eski makina ile üretilme ihtimali p , yeni makina ile üretilme ihtimali $(1-p)$ 'dir. Aşağıdaki soruları cevaplayınız. Hesaplarınızda en az 4 ondalık basamak hassasiyet olmalıdır.

- (a) (20 p) $\alpha = 0.2224p$ ve $\beta = 0.0467p$ ise bozuk bir malzemenin yeni makina tarafından imal edilmiş olma ihtimalinin 0.4855 olması için p yaklaşık olarak ne olmalıdır?
- (b) (15 p) $p = 0.2532$ ve $\alpha = 5\beta$ ise, bozuk olmayan bir malzemenin eski makina tarafından imal edilmiş olma ihtimalini bulunuz.